

ÜLKEMİZ İÇİN YAPILAN FEDAKÂRLIKLAR

Talip ÖZTÜRK*, Alper ŞAHİN**

ÖZET

Bu çalışmada ilkokul 4.sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan “Kültür ve Miras” öğrenme alanı içerisindeki 2. ünite olan “Geçmişimi Öğreniyorum” adlı ünitenin 5. ve 6. kazanımlarına yönelik etkinlikler yer almaktadır. 40+40 ders süresi içerisinde gerçekleştirilen bu etkinlikte öğrencilerin geçmiş tarihleriyle ilgili olarak Çanakkale Savaşı esnasında cephede yaşanan olayları rol oynama tekniği kullanılarak o atmosferi hissetmeleri; atalarının içerisinde buldukları durumları anlamaları ve öğrencilere atalarının yapmış oldukları fedakârlıklar gösterilmeye çalışılıp, tarih ve atalarının değerlerine sahip çıkma bilinci kazandırılması amaçlanmıştır. Öğrencilerin ülkemize bırakılan mirasın kıymetinin bilinmesi noktasında değerlerimize daha bilinçli yaklaşıldığı ve hedeflenen değerleri sahiplenmeye yönelik belirgin bir seviyede davranış geliştirdikleri görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler, kültür ve miras, Çanakkale Savaşı, rol oynama tekniği.

THE SACRIFICES FOR OUR COUNTRY

ABSTRACT

In this study, the activities are presented which are available in the 4th grade Social Studies Curriculum in “Culture and Heritage” learning strand in “I learn my past” learning unit, for the 5th and 6th acquisitions. It was aimed in this study that the activities which was practiced in 40+40 class time period regarding students’ histories, to feel the atmosphere the events occurred during the Battle of Gallipoli by using role playing techniques; to understand their situation and their ancestors and to show their sacrifices to the students and study history to bring awareness of their history. Students were observed to have developed a significant level of behavior to be more conscious at the point of acquiring our values and embracing the values aimed in terms of the heritage left to our country.

Key words: Social Studies, culture and heritage, Gallipoli War, role playing method.

* Yrd. Doç. Dr., Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü
Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Ana Bilim Dalı, talipozturk@odu.edu.tr

** Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Bölümü,
Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Öğrencisi, alper.edu@gmail.com

GİRİŞ

Sosyal bilgiler, insan ve insanı etkileyen faktörleri (doğa, toplum, teknoloji vb.) inceleyip bunları sistematik bir düzen içerisinde ele alır. Sosyal bilgiler içerisinde yer alan tarih ağırlıklı konular ise bu işlemi gerçekleştirirken geçmişten geleceğe (kronolojik) olarak ilerler ve bunların neden-sonuç bağıni kurarak inceler.

Çakıroğlu (1987: 449)'na göre Sosyal Bilgiler, “tüm çeşitliliğiyle yeryüzüne bağıli olayları içerip anlatan, bunları neden-sonuç ilişkisi içerisinde ele alan, vatandaşlık hakları ve görevlerinin neler olduğunu belirten, özet olarak insan ile onun sosyal ve fiziki çevresiyle geçmişte, günümüzde ve gelecekteki etkileşimini ortaya koyan bilgilerdir”

Doğanay (2002: 17)'a göre Sosyal Bilgiler; bireyleri ilgilendiren olayları; ilgili bilim yöntemlerini kullanarak, insanın fiziksel ve sosyal çevresiyle etkileşimini zaman boyutu içinde disiplinler arası bir yaklaşımla ele alan ve küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili temel demokratik değerlerle donatılan, düşünen, becerikli, demokratik vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışma alanı

olarak tanımlanabilir (Akt. Koç, 2014: 9).

Çağdaş/modern eğitim-öğretim sistemlerinde, öğrenme yaklaşımlarının yanında öğretmen ve öğrenci rolleri de değişmiştir. Geleneksel yaklaşımda genellikle öğretmen bilgiyi aktaran, öğrenci ise sunulan bilgiyi olduğu gibi alan bir konumda iken, yapılandırmacı yaklaşımla birlikte öğretmen kadar öğrencinin de aktif olduğu bir süreç başlamıştır. Bu durumda öğrenci de bilgiye ulaşan, araştıran, sorular soran, analiz yapan ve sonuçlara ulaşan süreçte etkin bir rol almıştır (Ormancı ve Ören, 2010: 169).

Geleneksel yaklaşımda ürüne/sonuca göre değerlendirme yapılmaktaydı; çağdaş/modern yaklaşımda ürün/sonuç ile birlikte süreçte ele alınarak değerlendirmeye başlanmıştır.

Yapılandırmacı öğrenme kuramına göre sınıftaki öğrencilerin etkin katılımları, yaparak-yaşayarak öğrenmeleri temel alınır, yeni öğrenmelerini önceki öğrenmelerinin üzerine inşa etmesi esastır.

Çelikkaya ve Kuş (2009: 744)'a göre iyi bir öğretmen sağlamak için sadece öğretilen konu

alanında uzman olmak yeterli değildir; bunun yanında konunun öğretiminde kullanılacak olan yöntem ve tekniklerin de iyi bilinmesi ve uygulanabilmesi gerekir.

Koç (2013:5)'a göre okullarımızda vatanına ve milletine karşı sorumluluklarını yerine getiren bilinçli vatandaşlar yetiştirmeyi hedefleyen Sosyal Bilgiler dersine en önemli katkıyı sağlayacak olan yöntemlerden birisi rol oynama tekniğidir. Rol oynama tekniğini öğrencilerin hayal güçlerini gelişmesine, demokratik tutum kazanabilmelerine, ahlaki ve kişisel gelişimine, empati kurmalarına, problem çözme becerisi ve sosyal duyarlılık kazanmasına, işbirliği yapabilmesine (vb.) katkı sağlar.

Rol oynama tekniği kullanımının sınıf içerisinde etkili bir yöntem olduğu ancak öğretmenler tarafından bu tekniğin az kullanıldığı yapılan araştırmalar sonucunda saptanmıştır (Koç, 2013: 2). Fakat rol oynama tekniğinin sosyal bilgiler dersinde etkili olduğu çeşitli araştırmalarca da vurgulanmıştır (Zayımoğlu Öztürk, 2013: 55).

Rol oynama tekniği tarihsel ve sosyal konuları anlamada etkili bir şekilde kullanılabilir.

Öğrenci rol yaparken, çevreyi ve insanları anlamlandırma konusunda yaşantılar elde eder. Özellikle de kendisini canlandırdıkları kişilerin yerine koymaları olayın anlaşılmasını kolaylaştırır (Sever, Yalçınkaya ve Mazman, 2009).

Rol oynama tekniği kullanılırken öğrenciler oynayacakları roller hakkında aydınlatılır ve konuya uygun olabilecek hareketleri kendileri belirler. Rol oynamada konuşmalar ya önceden verilen metinlere bağlı olarak gerçekleştirilir ya da unutulma gibi sebeplerden dolayı da doğaçlama yapılabilir (Çelikkaya, 2014: 457). Bu gibi nedenlerden dolayı drama yönteminin ve rol oynama tekniği sosyal bilgiler dersindeki konular için son derece uygun olduğu görülmektedir.

Bu tanımlamalarla beraber rol oynamayı yapılandırmacı eğitim yaklaşımının içerisinde Howard Gardner'ın geliştirdiği çoklu zekâ kuramı ile ilişkilendirilebilir. Gardner zekâyı 8 alt alana ayırmıştır:

1. Sözel-Dilsel
2. Matematiksel-Mantıksal
3. Görsel-uzamsal zekâ
4. Müzik-ritmik
5. Bedensel-kinestetik
6. Doğa
7. Sosyal
8. İçsel zekâ

olarak gruplandırmıştır. Gardner zekâyı insanların sahip oldukları gizil yetenekleri yaşamda karşılaştığı problemlerle baş edebilme, çözüm üretebilme becerisi olarak açıklar. Öğrenme sürecinde bireysel farklılıklara dikkat çeker. Gardner'a göre her birey bütün zekâ türlerine az da olsa sahiptir. Zekâ alanlarının geliştirilebileceğini öne sürer. Rol oynama tekniğiyle sözel/dilsel, bedensel/kinestetik, sosyal, içsel zekâ alanları doğrudan etkilenerek gelişim gösterir (MEB, 2014).

Öğrenmek ve öğretmek için birçok yol vardır. Herkes öğrenebilir ama herkes aynı şekilde öğrenemez. Bütün bireylere uyan bir öğrenme stili yoktur. Herkesin en iyi öğrendiği yol bulunup o yolu kullanması birey için daha kolay ve yararlı olacaktır. Öğrenme stillerinden biri diğerlerinden daha iyi olduğu söylenemez (Şimşek, 2007: 23)

Öğrenme stilleri ile rol oynama tekniği arasında bağ kuracak olursak; öğrenme stilleri işitsel, görsel, dokunsal olarak 3'e ayrılır. Rol oynama tekniğinde bu 3 unsurda kullanıldığından dolayı kalıcı öğrenmeler meydana gelecektir. Birey kendisini işin içerisine katarak süreçte aktif olup duyarak, görerek ve dokunarak eylemini gerçekleştirdiğinden dolayı

verimli öğrenmeler sağlanacaktır.

Bu çalışmanın amacı rol oynama tekniği kapsamında rol oynama tekniğinin etkililiğini kullanarak "Atatürk ve Milli Mücadele" konusunun işlenerek öğrencilerin o zamanın şartlarını anlamaları, milli mücadele yıllarına karşı empati kurma becerilerini geliştirmek, atalarımızın yaptığı fedakârlıklara dikkat çekmektir.

Etkinlikte konu ve teknik seçiminin gerekçesi olarak ise, günümüzde Çanakkale savaşının üzerinden yaklaşık 100 yıl geçmiş olması, milli bilincin canlı tutulması, farkındalık kazanılması ve bugünün gençleri geleceğin Türkiye'si olacağı gerçeğinin hatırlatılması gerektiği görüşünden hareket ederek bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

ETKİNLİK SÜRECİ

Bu çalışmada ilkökul 4. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim planı kapsamındaki "Kültür ve Miras" öğrenme alanında "Geçmişimi Öğreniyorum" ünitesi kapsamındaki 5. kazanım (yaşanmış olaylardan ve görsel materyallerden yola çıkılarak Milli Mücadele sürecinde yakın çevresini ve Türkiye'yi betimler) ve 6. kazanımı (Milli Mücadelenin kazanılmasında

Cumhuriyetin ilanında Atatürk'ün rolünü fark eder) içerisinde barındıran Atatürk ve Milli Mücadele konusu işlenmiştir.

Bu etkinlik 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılının ikinci yarısında Ordu ili Altınordu ilçesinde bulunan Mehmet Akif İnan İlkokulundaki 4/A sınıfı öğrencileri ile 40+40 dakikalık ders saatinde işlenmiştir.

Aşağıda bu etkinlik sürecinde kullanılan materyaller listelenmiştir.

Materyaller

- Bilgisayar
- Slayt Dosyası
- Hoparlör
- A4 kâğıdı
- Renkli boyama kalemleri

Öğrencilere; savaşlar oluşmasına göre verilerek “Zaman ve Kronolojiyi Algılama Becerisi”, yaşanmış olaylar işlenerek ve rol oynama tekniği kullanılarak “Empati” Becerisi geliştirilmeye çalışılmıştır.

Olaylarda geçen Türk büyüklerinin yaptığı vefakârlıklar ve birlikte mücadele etmeleri işlenerek

Türk büyüklerine saygı, aile birliğine önem verme ve vatanseverlik değeri üzerinde durulmuştur.

Etkinliğin amacı öğrencilerin Çanakkale savaşının gerçekleştiği yıllarını öğrenmesi, günümüz Türkiye'sinin nasıl süreçlerden geçerek ne gibi zorluklar, yokluklar yaşayarak, fedakârlıklar yapılarak inşa edildiği bilincinin kazanılması ve Atatürk'ün bu dönemdeki faaliyetlerinin gösterilmesidir.

Derse girişte Çanakkale Savaşına ait görsel slaytlar sunulmuş (Ek 1) ve bunların neye ait olduğu ve bunlarla ilgili neler hissettikleri öğrencilere sorulmuştur. Öğrencilerden görsellerin Çanakkale savaşına ait olduğu cevabı alındıktan sonra, Çanakkale Savaşının süreci öğretmen tarafından sunuş yöntemiyle anlatılmıştır.

“Dur yolcu” adlı şiir slayt olarak yansıtılırken (Ek 1), mp3 formatında öğrencilere dinletilmiştir. Devamında şiir öğrenciler tarafından iki kez vurgu ve tonlamalarına dikkat edilerek okunmuş, öğrencilere okunan şiirden ne anladıkları ve ne hissettikleri sorulmuştur. Öğrencilerden duygularını hazırlayacakları ürünlerde yansıtılmaları beklenmiştir.

Atatürk'ün Çanakkale Savaşındaki yeri, rolü ve önemi öğrencilere anlatılmış, Atatürk'e ithafen günümüzden yazılan mektup örneği öğrencilere okutulmuştur.

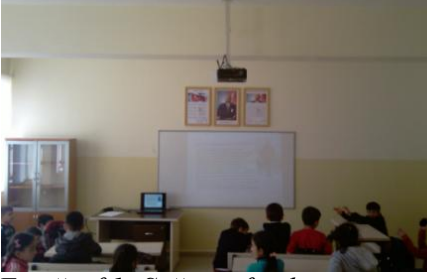
Çanakkale Savaşında cephede gerçekleşen “Kınalı Hasan” olayını konu alan metin (Ek 1) öğrenciler tarafından okunmuş ve öğrencilere bu parçadan ne anladıkları, Hasan'ın saçına annesinin neden kına yaktığı sorulmuş ve öğrencilerden konuyla ilgili görüşleri alınmıştır.

Rol oynama etkililiğini Birinci Dünya Savaşı yıllarının anlatılmasında kullanılarak milli bilincin daha etkili olması amacıyla, etkinlik sürecinde yaşanmış olaylar ele alınarak bu tekniğin kullanımı tercih edilmiştir.

“Sağ kolumu kaybettim ama sol kolum var” adlı yaşanmış olay öğrenciler tarafından okunmuş, ardından öğrencilerin metinden ne anladıkları sorularak, metni kendi cümleleriyle ifade etmeleri istendi öğrenciler birbirlerini destekleyerek, tamamlayarak metnin doğru ve tam bir şekilde anlaşıldığından emin olduktan sonra olayı canlandırmak üzere sınıf içerisinde” cephe” ve “hastane” bölümleri oluşturulmuştur.

Çanakkale cephesinde Türk ve düşman birlikleri çarpışırken, Türk mevzisinde yer alan bir kahraman, Mehmet Çavuş, düşman siperlerinden gelen bombaları patlamadan evvel düşman tarafına geri atarak zararı İngilizlere vermiştir. İngilizler bu durumu anlamış olacaklar ki bombayı fırlatmadan önce bekleyip, patlamasına az bir zaman kala bombayı atarlar, Mehmet Çavuş bombayı geri fırlatmak için aldığı anda bomba patlayıp Mehmet Çavuşun sağ kolunun kopmasına neden olmuştur. Hemşire ve doktorlar cephedeki hastaneye getirilen Mehmet Çavuşun koluna müdahale ettikten sonra Bombacı Mehmet Çavuş komutanına bir mektup yazar: “Sağ kolumu kaybettim ama sol kolum var, benim cepheye gelmeme engel olan şey sağ kolumdaki yarımın hala kapanmamış olmasıdır beni affediniz” der. Öğrencilerin isteği üzerine bu kısım tekrar tekrar uygulanmıştır. Öğrenciler bu kısma yoğun ilgi ve katılım göstermişlerdir.

Öğrenciler mevzilerinde iken sol taraf Türk askerlerin bölümü iken sağ tarafta işgalci devletlerin askerleri bulunmaktadır.

Fotoğraf 1: Sağ tarafta düşman askeri bomba atarken

Çanakkale cephesinde yaşanan itilaf devletlerinin saldırılarına karşı savunmada canla başla mücadele eden Türk askerlerinin durumu bu bölümde sahnelenmiştir.

Fotoğraf 2: Bombacı Mehmet Çavuş Türk siperlerine gelen bombaları geri atarken

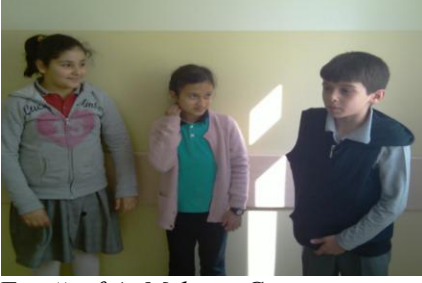
Mehmet Çavuş'un olayı sınıfta okununca buruk bir his yaşanmış ama Türk ordusunun geçmişteki mücadelesinden dolayı öğrenciler o dönemde yaşayan askerleriyle gurur duyduklarını belirtmişlerdir.

Fotoğraf 3: Bombanın Mehmet Çavuş'un elinde patlaması

Savaşın ülkemize vermiş olduğu zararları ve kayıpları sembolik olarak olsa anlayarak dünyada savaşın olumsuz etkilerini hakkında tahminlerde bulunulmuştur, gelişen teknolojiyle beraber savaşın cephe dışına çıkarak sivil halkında zarar gördüğünü söylemişlerdir.

“Yurtta sulh, cihanda sulh” sözününün gereği ve anlamı sorulmuş, cevaplar alınmıştır. Sözün anlamının öğretmen tarafından daha da açıklandıktan sonra, öğrenciler bu sözün önemini ve değerini daha iyi anladıklarını ifade etmişlerdir.

Fotoğraf 4: Mehmet Çavuş hastanede tedavi edilirken

Öğrenciler savaşın ne yapıldığı ülkeye ne de yapan ülkeye faydası olmadığını söyleyerek insanın dünyaya bir kere geldiğini ve yaşantısı savaşla değil mutlulukla geçirmesi gerektiği ifade etmişlerdir.

“Seyit onbaşı” ve “Gazi Mehmet Aslan’ın Anlattıkları” isimli parçalar okundu ve öğrencilerin bunlardan neler anladıkları soruldu, kendi cümleleriyle farklı ifade formlarıyla anlatmışlardır (Ek 2).

Süreçte 16 öğrenci bulunan sınıfta herkesin derse aktif olarak katılımı sağlanmıştır. Sınıfta Milli Mücadele atmosferi olduğu gözlemlenmiş, her öğrencinin ders boyunca etkinlikte görev almaya istekli davrandığı görülmüştür.

Öğrencilerden işlenen konular hakkında resim, şiir, Atatürk’e mektup yazma etkinliklerinden birini seçip ürüne dönüştürmeleri istenmiş ve öğrencilerin kısa süre içerisinde

ürünleri ortaya koyduğu görülmüştür (Ek 2).

Bu ürünlerin tamamı öğrenci ürün dosyalarına alınmış, etkinliğin sonunda süreç değerlendirme yöntemleri uygulanmıştır.

DEĞERLENDİRME

Etkinliğin uygulanmasından sonra öğrencilerden, etkinliğin uygulanması süresindeki duygu ve düşüncelerini içeren bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Bu kompozisyonlarda öğrenciler dersin çok eğlenceli geçtiğini, tüm derslerinde drama etkinliğinin yapılmasını istediklerini belirtmişlerdir. Yaşanmış olaylardan “Sağ kolumu kaybettim ama sol kolum var” ve “Gazi Mehmet Aslan’ın Anlattıkları” adlı olayları öğrencilerin ilk defa duydukları, bu olaydan haberdar olduktan sonra öğrencilerin ülkemize daha çok sahip çıkacaklarını, ülkemiz için yapılan fedakârlıklar karşısında atalarımıza daha da vefa duyduklarını, Türkiye’ye layık olmak ve Türkiye’yi ileri taşımak için mücadele edeceklerini belirtmişlerdir. Bu ifadeler ve elde edilen ürünler sonrasında öğrencilerde milli bilincin kazanılması yönünde davranışlar gösterdikleri görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Etkinliğin uygulanması esnasında sınıfın 16 kişiden oluşması uygulamada kolaylık sağlamıştır.

Planlamanın iyi bir şekilde yapılması kontrol sorunu olmadan, varılmak istenilen hedefe etkin bir şekilde başarıyla ulaşılmasına yardımcı olmaktadır. 4. sınıf seviyesinde öğrencilerin dikkat süreleri 10 dakika civarında olduğu bilinmekle birlikte öğrencilerin süreçte faal olduğunda, eğlenerek vakit geçirmesiyle bu sürenin uzadığı gözlenmiştir.

Öğrencilere günlük hayattan işlenen konularda derse karşı daha ilgili oldukları, ders konularının öğrencilerin katkısıyla işlenmesinin öğrencilere zevk verdiği bununla beraber kalıcı öğrenmelerin oluştuğu anlaşılmaktadır.

Çelikkaya ve Kuş (2009: 752-752) yaptıkları çalışma sonrasında ağırlıklı olarak kullanılan yöntem ve tekniklerin; sınıf içerisinde tartışma ortamı oluşturma, arkadaşlarıyla soru-cevap, proje yapma, üst düzey düşündürücü sorular sorma, gerçek yaşamdaki problemleri sınıfa getirme, kavram haritaları oluşturmayı

sık sık tercih ettikleri bunun yanında rol oynama tekniğini nadiren kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Rol oynama tekniğini kullanmanın etkililiği üzerine yapılan çalışmalarda elde edilen bulgulara göre: Deney grubundaki(rol oynama tekniği kullanılan) öğrencilerin başarılarının kontrol grubundaki (rol oynama kullanılmayan) uygulayan öğrenciler) öğrencilere göre akademik başarılarının daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. (Yenilmez ve Uygan, 2010: 939). Dolayısıyla bu etkinlikte rol oynama tekniğinin uygulanmasının öğrencilerin yazdıkları şiirlerin: yaratıcılık, akıcı dil kullanma, duygularını yansıtmaya; yaptıkları resimlerin yaratıcılık, ihtiyaçları belirleme, hedef ve perspektife uygunluk; yazılan mektuplarda akıcı dil kullanma, kendini ifade etme, özgün bir ürün ortaya koyması ve bunların yanı sıra hem akademik başarıları hem de derse yönelik tutumları yönünden olumlu etkilediği gözlenmiştir.

Sınıf içerisinde sürece her öğrenciyi katmak gerekir, isteksiz öğrencileri de kademeli yaklaşma ile etkinliklere dâhil etmek hem o öğrenci hem de diğer öğrenciler açısından önemlidir. Bunun sınıf

içerisinde iletişimi, yardımlaşmayı, birlik-beraberliği ve etkileşimi güçlendirdiği düşünülmektedir.

Öneriler

Rol oynama tekniğinin sınırlılığı olarak planlanması öğretmen için zaman alıcı ve zahmetli olmasından dolayı tercih edilmemesi söz konusu olabilir. Fakat bu tekniğin uygulanmasının öğrenciler için kalıcı ve verimli öğrenmeyi sağlayıp; bunun yanı sıra empati kurma ve iletişim kurma becerilerini geliştirip, öğrencide sosyal çevresiyle uyum içerisinde yaşamasına katkı sağlaması tekniğin önemli avantajlarından biri olarak gösterilebilir.

Rol oynama tekniğini uygularken öğrenciler çok özverili bir şekilde uygulamada görev almak istemişlerdir. Bu aşamada kontrolü sağlamak önemli; istekli olmayan öğrencileri de sürece çekmek için kademeli yaklaştırma yöntemi kullanılarak o öğrencileri de sınıfla bütünleştirmek gerekmektedir. Sürekli belirli öğrencileri tercih etmek yerine her öğrenciye eşit katılım imkân verilmelidir.

Sürekli uygulanması öğrencilerin duyarsızlaşmasına, tepkisiz kalmasına neden

olabileceğinden dolayı eğitim yılı başında planlama yapılırken konuların önemine göre rol oynama tekniğinin uygulanacağı bölümler belirlenmelidir.

Uygun kılık kıyafet olması tercih edilmekle birlikte ekonomik bir yük getireceğinden dolayı kullanılmayabilir. Ev ve sınıf ortamında bulunan uygun malzemeler varsa kullanılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Okulda, sınıflar oluşturdukları materyalleri bir yerde toplayarak bir havuz oluşturması bu konuda tercih edilebilir.

KAYNAKLAR

- Çakıroğlu, O. (1987). "Cumhuriyet Döneminden Bu Yana Sosyal Bilgiler Öğretmeni Yetiştirmenin Dünü, Bu Gün, Yarın", *Gazi Üniversitesi Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Dünü-Bugünü-Geleceği Sempozyumu*. Ankara.
- Çelikkaya, T. (2014). Sosyal Bilgiler Dersinde Drama Yönteminin Önemi ve Uygulama Örnekleri. *Turkish Studies*, Volume 9/2 Winter 2014, p. 447-469.
- Çelikkaya T. ve Z. Kuş (2009). "Sosyal Bilgiler

- Öğretmenlerinin Kullandıkları Yöntem ve Teknikler” *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XXII* (2), 2009, 741-758.
- Koç, İ. (2013). *Öğretmenlerin Sosyal Bilgiler Dersinde Drama Yöntemini Uygulama ve Drama Tekniklerine İlişkin Yeterliliklerin Belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mazman, F. Sever, R. ve Yalçınkaya, F. (2009). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Etkili Bir Öğretim Yöntemi: Dramatizasyon. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 13* (1): 155-166.
- MEB (2014). Çoklu Zekâ Kuramı. 22.09.2014 tarihinde http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/58/01/962466/dosyalar/2012_12/04012337_d13.pdf adresinden alınmıştır.
- Ormancı, Ü. ve F. Ören (2010). “Dramanın İlköğretimde Kullanılabilirliğine Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri: Demirci Eğitim Fakültesi Örneği” *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, vol: 43, no: 1, 165-191.
- Şimşek Ö. (2007). *Marmara öğrenme stilleri ölçeği'nin geliştirilmesi ve 9-11 yaş çocuklarının öğrenme stillerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmeliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Yenilmez K. ve Uygan C. (2010). “Yaratıcı Drama Yönteminin İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Geometriye Yönelik Özyeterlilik İnançlarına Etkisi”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (3), s: 931-942.
- Zayımoğlu Öztürk, F. (2013). Sosyal Bilgiler Dersi 6. Sınıf Coğrafya Konularının Öğretiminde Yaratıcı Drama Yönteminin Kullanımının Öğrenci Başarısı ve Tutumlarına Etkisi. *Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*. Aralık 2013, s 49-55.

EKLER

Ek 1: Etkinlikte kullanılan slaytlardan örnekler

• KINALI HASAN :

Yüzbaşı Sırrı Bey, ikinci vakti yeni gelen grubu teftiş ederken, içlerinde bir tanesinin saçının bir tarafının kınalanmış olduğunu görür ve takılır: "Hiç erkek kınalanır mı? Mehmetçik: Buraya gelmeden evvel, anam kınalamıştı komutanım" der ve sebebini bilmediğini ilave eder. Komutanın isteği üzerine anasına mektup yazar, "Ana komutanım soruyor niye benim saçımı kınaladın?" Gelen mektupta cevap olarak şunlar yazar:

"Ey gözümün nuru Hasan'ım,

Köyümüzde rahat rahat oturalım mı? Vatan sevgisi içimizde alev alev yanıyor. Sen ecdadından, babandan aşağı kalamazsın... Ben, senin anan isem. Beni ve seni Allah yarattı, vatan büyüttü. Allah, bu vatan için seni besledi. Bu vatanın ekmeği iliklerinde duruyor...

Sen bu ailenin seçilmiş kurbanısın...

• SEYİT ALİ ONBAŞI:

Çanakkale Savaşları'nda Deniz Savaşları sırasında Seddü'l-bahir açıklarında bulunan düşman gemileri Morto Koyu ile Seddü'l-bahir tepesini sürekli bombardıman altına almışlardı. Türk mukavemeti gittikçe azalüyordu. Kendilerini Allah'ın koruyuculuğuna bırakan Türk birlikleri şehitlik mertebesine ulaşmayı arzu edercesine, kaçmak yerine son gayretleriyle mücadele ediyorlardı.

Bu sırada bir İngiliz gemisinden atılan büyük bir bomba Morto Koyu sırtlarındaki bir topçu birliğimizi toptan imha etti. İçlerinden yalnızca Seyid Ali Çavuş kurtulmuştu. Çavuş etrafındaki manzara karşısında duyduğu ızdırap ile dünyada eşine az rastlanacak bir olay gerçekleştirdi.

• DUR YOLCU

Dur yolcu, bilmeden gelip bastığın,
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın,
Bir vatan kalbinin attığı yerdir!

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda,
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda
İstiklal uğrunda, namus yolunda,
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir!

Bu tümsek, koparken büyük zelzele,
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmed'in düşmanı boğduğu sele,
Mübarek kanını kattığı yerdir!

Düşün ki haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin,
Bir harbin sonunda bütün milletin,
Hürriyet zevkini tattığı yerdir!

NECMETTİN HALİL ONAN

Duyduğu acı ile normalde üç kişinin zor taşıdığı 257 kiloluk bombayı yerinden tek başına kaldırdı, taşıdı, topun namlusuna sürdü ve ateşledi. Bu mermi gideceği yeri de biliyordu. Queen Elizabeth gemisinin bacasından içeri girdi ve gemi ortadan ikiye ayrılarak battı.

Ek 2: Öğrenci Ürünlerinden Örnekler

a) Mektuplar

Sayın Vatansever;

Senin ardına bırakmış olduğun vatan cennetinden sesleniyorum. Hayatta olsaydınız ve savaş olsaydı yine savaşırınız biliyorum. Çünkü siz biaden ve herkezen fazla vatanseversiniz.

Biz savaş olsaydı, eminim ki kaçardık. Çünkü sizin gibi yürekli değiliz. Bizde vatanımızı severiz ama sizin gibi canımızı verirmiyiz bilmiyorum.

Hayatta olsaydınız size bir sürü soru sorardım. Ama ne yazık ki hayatta değilsiniz. Söz veriyorum vatanım uğruna sizin gibi canımı feda edeceğim. Karadeniz kan dolacaktır.

Vatan dolu sergilerimle Aziziz Yılmaz

Resim 1: Öğrencinin cepheye yer almış askerlerimize mektubu

Sevgili Ata'm
Ne kadar da zormuş o günler.
İnsanlar nasıl yaparmış o zamanlar.
Kadınlara kızlara öğren verilmiyormuş.
Kızlar okula gidemiyormuş. Bende
bi kızın acaba okula gitmesem nasıl
olurdu? Cahil, eğitimsiz, bilgisiz
olurduk. Sadece bunlarda değil, Lavas-
lara 40, 44 yaşındaki erkek çocukla
bile katilormuş. Hatta gerektiğinde kadın-
lar çocuklarını bitirip yarıdına bile
gelirmiş. Belki o zamanları görmedim
ama "öğretmenlerimiz anlattı. Ben seni
çak görmek isterdim. Sen merak etme
bayrağımız sansurda da yukarıda, gökte,
en tepede duracak.

Resim 2: Öğrencinin Atatürk'e yazdığı mektup

b) Şiirler

Resim 3: Öğrencinin Atatürk'e ithafen şiiri

Beşgözü; Anım

Seni görmedim. Gözüm sana sarılmak istedi. Sen benim illemini kurtardın.

Seni ben çok seviyorum Atam sen biri kurtardın. Dişimden biri yememdi seni yanında.

Seni zikrelerim zeynepin köşeler. Bunu nicece söyledim biliyor musun Atam çünkü sen biri kurtardın. Beni masimlerde gördüm Atam. Rasimde bir bir saçığımı çok seviyordun.

Orman yanında olmak istedim. Sen zaman anıtlarında yazıyorsun. Buna Atam zür yazıcaım.

ATAM

Sen biri kurtardın

Seni çok seviyorum

Biri dümandan kurtardın.

Seni çok seviyorum

Senin boyuğumun uçlardan kurtarıya

Dişimden derisine attın.

Resim 4: Atatürk'e yazılan mektup ve şiir

c) Resimler

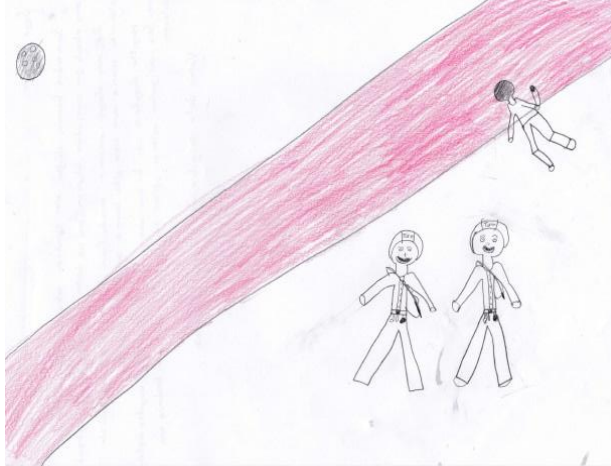
Resim 5: Gazi Mehmet Aslan'ın anlattığı olayı öğrencinin resmetmesi

Resim 6: Drama yöntemi sonrasında öğrencinin zihninde kalan bir kare

Resim 7: Seyit Onbaşı'nın topu kaldırması

Resim 8: Gazi Mehmet Aslan'ın anlattıklarının resmedilmesi